

OPINIE

Ombudsman vergeet de verbeteringen

Door het achterwege laten van positieve cijfers versterkt de Nationale Ombudsman met zijn rapport *Verscheurd vertrouwen* te veel de negatieve beeldvorming over de aardgasbevingen, stellen Roelof Balk, Mark Pol en Carla de Rie.

ROELOF BALK
MARK POL
CARLA DE RIE

Op 25 oktober publiceerde de Nationale Ombudsman zijn rapport *Verscheurd vertrouwen* over de aardgasbevingen. Met dit rapport laat de Ombudsman zien nog steeds betrokken te zijn bij de slachtoffers van de aardbevingen waar hij als een van de eersten zeer terecht aandacht voor vroeg.

De vraag die de Ombudsman zegt te beantwoorden in deze reconstructie van onderzoek en aanbevelingen, is hoe de overheid de relatie met bewoners in de aardgasgebieden kan versterken. Die claim maakt de Ombudsman met dit onderzoek helaas niet waar.

Het onderzoek benoemt verbeteringen in de Groningse situatie, maar onderbouwt die niet met feiten en cijfers. Zo staat er dat de overheid regelingen heeft aangepast, gericht op de gevolgen van gaswinning. „Al deze ontwikkelingen hebben de potentie om het vertrouwen tussen bewoners en de overheid te herstellen. Maar er zijn ook aandachtspunten.”

Daarna volgt een beschrijving van bijna twee pagina's met punten die aandacht vragen. Wat wel is gedaan, krijgt nauwelijks aandacht. Onbenoemd blijft bijvoorbeeld dat het IMG, dat de schademeldingen behandelt, bijna 100.000 meldingen heeft afgehandeld. En dat de dienstverlening wordt gewaardeerd met een gemiddeld cijfer van 7,8.

Dat de bewijslast voor schade op

Nationale Ombudsman Reinier van Zutphen op een bankje voor de Tweede Kamer. FOTO ANP/BART MAAT

Laat de gemeenten doen waar ze goed in zijn en neem de inwoners serieus

sommige plekken weer bij de bewoner wordt gelegd, komt op een aantal plaatsen in het rapport terug. Het aantal van 1400 meldingen in gebieden „buiten de invloedssfeer van bevingen, en binnen het gebied van diepe bodemdaling” wordt genoemd. Kort gezegd: dit is niet het hart van het aardbevingsgebied.

Onvermeld is dat het gaat om nog geen 2 procent van het totaal aantal meldingen. Deze observatie over de bewijslast gebruikt de Ombudsman bij de onderbouwing van drie statements, namelijk dat „de spelregels steeds veranderen”, dat „de overheid niet ruimhartig is” en „niet transparant”. Daarmee krijgt dit punt wel een heel zware lading.

De beleidswijzigingen die zorgen dat „tegenstellingen ontstaan in straten en buurten”, dateren van jaren geleden. Sindsdien is er veel gebeurd om deze „onuitlegbare verschillen” op te lossen.

Zo is meer dan 1,5 miljard euro extra vrijgemaakt voor het getroffen

gebied, hebben rijk, provincie en gemeenten de taken verdeeld, en is de uitvoering op gang gekomen. Er is samen met alle betrokkenen een aanpak ontwikkeld voor schrijnende situaties, en een interventieteam komt te hulp als dossiers zijn vastgelopen en een oplossing te lang op zich laat wachten.

Natuurlijk is dit nog maar het begin van een oplossing voor veel inwoners van het bevingsgebied. Er is geen reden tot juichen. Te veel mensen zijn jarenlang niet goed geholpen. Vooral de versterkingsoperatie komt maar langzaam op gang. En het helpt niet – ook niet in de beeldvorming – dat NAM en het rijk mogelijk binnenkort voor de rechter staan omdat NAM de rekening voor de versterking niet wil betalen als de onderliggende rekeningen niet voldoende zijn onderbouwd.

Toch winnen de conclusies van de Ombudsman aan kracht als er ook aandacht is voor wat wél is gerealiseerd. Dat maakt het voor inwoners die goed geholpen zijn, ook gemakkelijker om zich daar positief over uit te laten, zonder onsolidair te zijn met degenen voor wie de problemen nog groot zijn. Het weglaten van positieve cijfers houdt de negatieve beeldvorming in stand.

Medewerkers van de Nationale Ombudsman gaan de komende tijd

in gesprek met de betrokken overheidsinstanties over de reconstructie om te verkennen wat met de aanbevelingen is gedaan en waar ze tegenaan liepen.

Dit rapport is geen motiverende start voor die gesprekken, omdat het te weinig aandacht besteedt aan de inspanningen die zijn gedaan en wat het rendement daarvan is. Bovendien heeft de Ombudsman kennelijk zelf al een oplossing bedacht, namelijk een minister voor Groningen, zoals hij in interviews heeft gezegd. Wat kunnen de betrokken overheidsinstanties daar nog aan toevoegen?

Wat dan wel? Laat de gemeenten doen waar ze goed in zijn, laat de uitvoeringsorganisaties doorpakken en neem de inwoners serieus. Natuurlijk moet juist de Ombudsman blijven benoemen wat er niet goed gaat, want ook de komende jaren zullen er in dit dossier fouten worden gemaakt en blijft het motto in Groningen terecht: ‘eerst zien, dan geloven’.

De overheid verdient echter ook waardering van de Ombudsman voor wat er wél gerealiseerd is voor de inwoners van Groningen.

Roelof Balk, Mark Pol en Carla de Rie zijn onderzoekers/adviseurs bij Lysias Advies